

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од
М. С. Ђуричића
судије Касац. Суда

(НАСТАВАК)

45. Деца, која немају пуних 12 година, у времену кад су учинила кажњиво дело, неће се стављати под суд, већ ће их суд место тога дати родитељима, да их ови казне.

[О. С. 25. VIII 1911. № 10490. Види и одлуке одолене код Никетића, § 55. к. зак.]

Примедбе 1 15. III 1911. № 3605, усвојене предњом одлуком Опште Седнице.

»Према § 161. кр. с. п. при решавању о стављању под суд, суд има поред осталог да цени, да ли у опште може бити кривичне одговорности оптуженог лица, јер стављање под суд претпоставља да има законског основа, да се над оптуженим лицима мож. предузети суђење, ради дефинитивне расправе његове кривце.

Зато је приликом овог решавања суд требао узети у обзир да је опт. Драгиња, као што се види из крштеници, лице испод 12 год., које се према § 55. к. зак. не може осуђивати за учињено злочинство или преступљење, па да суд према томе реши: има ли места стављати је под суд кад закон искључује суђење таквим лицима«.

Напомена. У колико нам је познато наша судска пракса овде греша у томе, што се законски пропис § 55. казн. зак. не извршује од стране суда. По њему овакву децу треба дати родитељима, да их они казне. И ако у крив. суд. пост. нема никакве одредбе о томе: како ће се се ово извршити, ипак је суд позван § 55. к. зак. да нареди да се то изврши. То би се могло учинити на два начина: а) Да се приликом спровода овакве деце суду, упути с њима и њихов родитељ

(отац, и ако овога нема — мати). Тада би се, место стављања под суд, начинио у суду протокол о томе, да дотично дете због тога, што у времену учињеног дела није имало 12 година старости, није стављено под суд за учињени деликт, већ се по § 55. к. зак. предаје његовом родитељу, да га он казни. Овај протокол би се у судској седници саопштио на потпис и присутноме родитељу; или б) Да се пише полиц. власти места, гди живи родитељ окривљенога, да му она саопшти да је суд решио: да се његово дете, за учињени деликт, преда њему, да га казни. Ми би претпоставили први начин, јер би ту била прилика, да се од стране суда поучи и опомене родитељ малог кривца, да у будуће о њему води боље старање.

46. Кад се противстајање из § 93. к. зак. учини делом, на тај начин, што се дотичном службенику нанесе телесна повреда, онда не стоји реални већ идеални стицај (§ 68. к. зак.).

[Противна одлука III 3. X 1911. год. № 12323].

X је оптужен зато, што је противстао општин. служитељу, кад је овај дошао да му отера стоку за наплату пореза, тиме што му није дао да је отера већ га је том приликом и ударио и нанео му лаку повреду тела.

Мотиви пресуде првостепеног суда.

»Признањем оптуженога да није дао да му тужилац тера стоку општинској судници, ради продаје због дугујуће порезе, по § 225. кр. с. пост., утврђено је како постојање дела, казнимог по § 93. каз. зак., тако и кривична одговорност оптуженога.

Што је пак оптужени том приликом тужиоцу М. нанео и лаку повреду тела, суд налази да не може овде стојати као засебно дело, предвиђено одредбом § 173. каз. зак. нити оптужени бити за исто посебно кажњив, како државни тужилац то тражи, јер се под појмом противстајања разумева и физичко одушарање, те је и ова повреда ушла у квалификацију пом. дела из § 93. казн. зак.

За дело лаке повреде, пошто исто не постоји, има се оптужени пустити испод суђења §§ 245. и 250. крив. с. пост«.

Мотиви пресуде Апелационог Суда од 11. VI 1911. № 3988, коју је и Касациони Суд оснажио.

»Пресуда првост. суда по делу противстајања из § 93. к. зак. на закону је основана. Што се тиче оптужења под II за дело лаке повреде тела, Апелациони Суд налази да је првостепени суд погрешно узео, да дело лаке повреде тела, коју је оптужени такође нанео прив. тужиоцу, приликом извршења дела противстајања, не може сачињавати засебно дело из § 173. к. зак. Напротив, Апелациони Суд налази, да ово дело лаке повреде тела и ако се оно према исказима сведока и признању оптуженога десило истовремено, кад и утврђено дело противстајања по оптужењу под I, не може улазити у квалификацију и сачињавати саставни део утврђеног дела из § 93. к. зак. како је то узето првостепеном пресудом, јер су ове две противправне радње извршене од стране оптуженога сукцесивно и по особеној решености оптуженога за сваку од њих. Према овоме оптужени се налази у реалном стицају, § 69. к. зак.«.

Напомена. Елементи су противстајања: а) сила, б) претња, в) напад делом. Да би се утврдило да стоји дело противстајања, мора се утврдити постојање једнога од ових елемената. И у првој и у другој пресуди нетачно је утврђена радња, која чини дело противстајања. Као таква радња узето је то, што оптужени није дао тужиоцу да гони стоку, а то значи да је он био противан томе: да прив. тужилац уђе у просторије гди је стока била и да је отера општини. Кад би ово било тачно, онда би пресуда Апелационог Суда била правилна. Ну, по појму дела овде није довољно само недавање, већ треба да се учини и каква активна радња: сила, претња или напад делом¹⁾. И тако оптужени није овом радњом учинио дело из § 93. к. з., јер није употребио ни силу

¹⁾ Тражи се активна радња, а није довољна прота непослушност или тзв. пасивни отпор. Olshausen, код § 113, п. 22 и 24; Frank код § 113, VI а).

ни претњу. Противстајање је учињено ударцем, који је оптужени нанео прив. тужиоцу. Овим је прив. тужилац делом нападнут, таквом радњом, која оличавајући у себи дело противстајања, истовремено даје законску погодбу и за кажњиво дело лаке повреде тела из § 173. к. зак. Ова једина радња чини идеални стицај дела из § 93. и 173. к. зак. и оптуженоме се за њу има судити по § 68. к. зак. Зато је у конкретном случају погрешна пресуда Апелационог Суда.

47. Један случај покушаја лажног оверавања § 149. у в. с § 41. к. зак.

[О. С. 19. IX 1911. № 11260].

Мотиви пресуде Апелационог Суда, која је оснажена одлуком Опште Седнице Касационог Суда.

»Судски протокол № 11158 и акта спора О-пр. И. под № 10593, вођеног код суда општине десићке, потпуно су доказ о ономе, што у себи садрже, према § 234. кр. с. пост.

Према овоме помен. судским протоколом и актима спора утврђено је: да је суд општине десићке пресудом својом № 386 досудио опт. О. право на спорни јендек, који је био предмет овога спора; да је парничар И. противу ове пресуде изјавио жалбу № 447 и да је опт. О.; престављајући се за жалцоца И., дао изјаву пред првостепеним судом, да од ове жалбе одустаје.

Оваква радња оптуженог садржава у себи све знаке дела из § 149. у в. с §§ 41. и 44. к. зак., јер је дата изјава пред судом била лажна и учињена је у намери да помен. пресуда општ. суда, која је донешена у корист оптуженога, постане извршна.

У радњи оптуженог стоји покушај престављеног дела зато, што је његова накнадна изјава на протоколу № 11158, у којој је он пред судом признао: да се не зове И. већ, О., следовала тек онда кад је он у лажном престављању свог имена ухваћен од судских чиновника, а то се утврђује сведоџбама сведока. § 229. крив. с. пост. «.

Напомена. У примедбама I Одељења, које су одбачене у Општој Седници, истичано је, како се за појам дела из § 149. к. зак. тражи, да неистинито престављање буде одостоверно, а то, вели, овде не стоји, јер је оптужени свој исказ исправио, пре но што је од суда оверен. Стога се примедбама налазило да овде стоји дело из § 359. к. зак. Међутим битно је то, што је оптужени свој лажни исказ дао пред влашћу, и тиме са своје стране све учинио, да се произведе лажно оверавање, па је противу воље оптуженога то спречено тиме, што су га извесни сведоци познали, те је у лажи био ухваћен и тек тада признао какво му је право име. Према томе правилна је одлука: да стоји покушај деликта из § 149. к. зак.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПРОФЕСИЈОНАЛНИ ЗЛОЧИНЦИ¹⁾

Познавање злочинаца и њихових особина од огромне је важности за криминалисту и полицајца. У многим истрагама истражни чиновник и полицајац моћиће пронаћи кривца само на основу познавања средине у којој он живи. Стога ће нашем описивању разних злочина и престопа, и начина за проналазак њихових извршилаца, претходити нека врста природне историје професионалног злочинца. Само што ово неће бити описивање као што су она у делима криминалне антропологије, која су врло интересантна са гледишта теоријског, али мало корисна за практичара. Под *ириродном историјом злочинца* ми подразумевамо што је могуће краће набрајање особина и обичаја професионалног злочинца, које истражни чиновник и полицајац треба да знају.

У нашем, дакле, излагању не треба тражити филозофије и криминалне социјологије: читалац ће у њему наћи факта која смо, у већини случајева, лично посматрали, пратећи агенте сигурности приликом њихових истраживања у злочиначким срединама, по јазбинама у којима се професионални злочинци скупљају итд. Другим речима: ове опсервације плод су практичних а не теоријских студија из књига и статистичких прегледа. Излази само по себи, да ћемо се ми овде занимати само професионалним злочинцима и преступницима, али не и случајним. За ове последње, злочин или преступ у већини случајева несрећан је догађај у њиховом животу, који се може догадити. Истина је, међутим, да многи случајни преступници, ушав једном у затвор и дошав у додир са старим повратницима, постају лако професионални и усвајају потпуно навике ових. По нашем мишљењу, на све преступнике који први пут излазе пред суд, изузев оних који су оптужени за убиство с предумишљањем, тешке телесне повреде или који други тежак злочин, треба применити условну осуду. Ако би поново учинили какво кривично дело, доказали би да спадају у категорију професионалних преступника и били би подвргнути строгасти закона — тог неопходног заштитника свега цивилизованог друштва. Ако, најмање у року од 5 год., не би учинили никакво ново кривично дело, могло би се узети са доста вероватноће, да ће и у будуће остати поштени, и да је опрштај прве кривиче имао благотворно дејство. Али, да би условна осуда била у истини од користи, потребна је да буде допуњена озбиљним полицијским надзором, јер је искуство доказало да су многи преступници продужили живети старим начином живота и после условне осуде, само што су били толико обазриви да нису могли бити ухваћени.

Злочинци по градовима и селима.

Професионални злочинци, који *раде* по градовима, разликују се јасно од сво-

јих колега по селима, и врло се ретко дешава да, било једни или други, мењају поље свога рада. Са овог разлога и истраживања у овим двема срединама морају се вршити на разне начине.

Може се у опште рећи, да је градски злочинац препреденији, и да своје операције изводи са много већом вештином. Поред овога, градски злочинац разликује се лакше од поштеног становништва по његов колега у селу. Као што ћ мо доцније показати, велики део професионалних злочинаца великих градова сматра као за неку част да се разликује, и оделом и начином хода, од поштене популације, док се велика већина сеоских злочинаца не разликује, по спољашности, од своје околине.

Разлика ова постоји чак и код скитница. Код ове специјалне категорије професионалних преступника посматра се такође подела на скитнице градске и и скитнице сеоске, само што ова подела није тако јасна као код осталих категорија професионалних преступника. Постоји, доиста, знатан број индивидуа који, за време лепог времена, јури по селима, а преко зиме враћа се у градове али већина ових преступника пребива или само у селима или само у градовима и прилагођава се и оделом и понашањем, околној средини.

Поред разлике између градских и сеоских злочинаца, постоји такође знатна разлика између злочинаца по великим градовима и њихових колега по средњим и малим градовима, само што ова разлика није увек тако велика.

Професионални злочинац средњег или малог града, пошто у месту рођења издржи неколико осуда и услед овога скрене на себе пажњу полиције, радо бежи у велики град, где мисли да ће остати непознат. Треба такође имати у виду и примамљивост великих градова, као и веровање злочинчево да ће у њима наћи рентабилније поље рада.

Повратници великих градова беже, опет, често у провинцијске градове, било да се склоне од полиције, било да избегну прогонство. Краћим или дужим бављењем у провинцији они теже да се на њих заборавају, или да *добију нову главу* као што то они веле својим језиком.

Погранични швајцарски градови имају врло често посете француских прогнанника, од којих поједини продужују рад у пограничним станицама, уносећи у овај нове преступничке или злочиначке специјалитете. Многи опет остају мирни за време свога кратковременог бављења у новим местима.

Разуме се већ, да повратници великих градова посећују своје колеге у месту, у које су дошли, и да се ови, као и поштени људи који су такође очарани становницима престонице, журе да им подражавају и у говору, и у начину држања, и у навикама. У средини професионалних злочинаца малих и средњих градова констатује се, услед овога, једна мешавина од локалних и страних навика.

Већина повратника средњих градова задржава, међутим, извесан провинцијски изглед, помоћу кога извезбан посматрач

¹⁾ Из дела: R. A. Reiss-a: Manuel de police scientifique (thechnique).

може га лако разликовати од повратника великих градова.

Кад будемо говорили о обичајима и навикама професионалних злочинаца изнећемо разлике између преступника који припадају разним срединама.

На овом мосту потребно је још поменути повратнике предграђа великих градова, који се у већини случајева регрутују у самим овим градовима, или који су, услед непосредног додира, усвојили обичаје и навике преступника великих градова.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

КРИЗА РЕПРЕСИЈЕ

ОД
LOUBAT-A

ГЛАВНОГ ПРОКУРАТОРА АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У ЛИЖОНУ

(СВРШЕТАК)

Телесне би казне биле нарочито корисне за младе злочинце. Многи, у пркос њиховог пада, још нису достигли дио амбиса. Њихова душа није потпуно осушена; енергична средства могу јој вратити живот. Отац који би имао храбрости за то, могао би може бити, строгом казном, да спасе своје дете од неизлечимог пропадања. За што друштво не би заменило слабе или немоћне родитеље? Родитељска је казна била увек прва, данас као и у време краља Соломона, коме се приписује ова изрека: „да се неваљалство у срцу деце може изгнати само помоћу батина“; може бити могло би се баш жалити што је она данас мало и занемарена. За наше младе крадљивце и подводаче, кампија би без икакве сумње допунила врло корисно затвор. Уверимо се, да се поће постићи поправка ових раних злочинаца уљупкивајући их пастирским песмама у хладовини апсана.

Пребацује се телесним казнама да понижавају онога који их претрпи и довршавају његову моралну деградацију. Узалудна брига. Какво достојанство постоји код једног младог апаша од 15 до 16 година или подводача истог доба, ако не млаћер¹⁾. Зар није наивност штети култивисати ово осећање у души људи који су изгубљени у породицама, који немају више ни стида ни срама, који вегетирају у највећој покварености и сами су се ставили изван друштва. Извесно, оно што ће бич и батина код њих снизити, то је гордост и охолост од које пате у највишем степену, а која је често узрок њихове дрскости²⁾.

Идеја о повраћању телесних казни, коју су изразили Lombroso³⁾ и Lacassagne⁴⁾

1) Суд за преступна дела у Паризу осудио је последњих месеца 1910. једног гамена од десетина година који је мирно признао да је извлачио 10 до 15 дни. од проституције једне девојчице.

2) Достојевски у својој *кући мртвих*, приближно је да су други његовог неправедног ропства били: „ужасно сујетни уображени, раздражљиви и крајње „формалисте“.

3) *Le crime, causes et remèdes*.

4) *Peine de mort et criminalité*.

путује и мало по мало продире у духово. Један магистрат, г. Maxwel, супститут главног прокуратора у Паризу, не устеже се да је преуноси¹⁾. Штампана је скоро водила кампању у њену корист. Пороте Сене²⁾, Арден-а³⁾ (Ardeunes), Ушћа-Роне⁴⁾, Доњег Шаранта⁵⁾ изразиле су захтеве у овом смислу. Очеvidно је, да се земљи досадила благост и слабост, којом се поступа према злочинцима; пред банкротством благог начина поступања она тражи с разлогом да се покуша други начин.

По и ако је наш казни систем истрошен нашим разнуженим наравима и заслужује да се појача, ипак то не значи да друштво треба једино да полагаје на отежање казни, да би се спречило напредовање криминалитета. Треба тражити извор злу, не ради тога да се покуша да он пресуши, — јер би то било нешто ван људске моћи — него бар да се зајези и ухвати. Но, и ако је младост расадник модерног злочина, улица и затвор су његова школа. Прва брига законодавца, према томе, треба да буде управљена на малолетну децу. Ако се толико њих покваре тако рано, није увек њихова кривица. Често се може тражити рачун о томе од њихових родитеља који су их пренебрегли или напустили, ако им нису показали уз то, још и најгоре примере. Индиферентност, сгонизам оца или матере треба да буду кажњени као њихово неваљалство. Закон обвезује родитеље да воде материјалну бригу о својој деци. Али су моралне бриге васпитања и наставе од највеће важности. Здравље душе има право на исту заштиту као и телесно здравље. Пустити дете да краде из навике, не дати му да походи школу, да учи занат, не приморати га на рад, тешке су кривице колико против детета, толико против друштва. Дете се навикава на леност, његови нагони за уживањем расту са беспосличјењем; ускоро само злочин може да му прибави средство да их задовољи. Истина, један закон прописао је казне (којко незначне) против родитеља чија деца не походе школу; али ова уредба, која је одвећ компликована, није никад практикована. Не желим да опадам моју земљу, али зар није корисно казати, да у пркос томе што не жалимо никакву жртву за јавну наставу, ипак имамо више од 2 од сто неписмених војника, док су у Швајцарској пре две године нашли свега 17 од 27.000 регрута, у Немачкој нема баш ни 4 на 10.000 а у Данској нема ниједног неписменог под заставом!

Не мање је потребна морализација затвора. Зар то није пометња, кад казна служи као прилика да се злочинци прикупе, даје им средства да се концентришу, удруже, поучавају узајамно у упражњавању злочина? Међу тим је још

1) *Le crime et la Société*.

2) *Le Temps* од 11. и 20. августом, 13. и 24. септ. 1910.; *L'illustration* од 3 септ. 1910.; *le Gil Blas*, *Le Matin*, *Le Journal*, *Le Petit Journal*, *L'Action*, *Paris-Journal*.

3) *Le Temps* од 5 нов. 1910.

4) *Le Temps* од 13. новембра 1910.

5) *Le Temps* од 28. новембра 1910.

један стари закон прописао да сви затвори буду подешени ћелијском режиму. Међутим за 35 година само је реформирано њих 56 од 382. Зна се да је извођање први услов умне регенерације; мир који оно прибавља мозгу, повраћа му његову равнотежу, као што се разбистрава мутна вода кад се паспе у какву чинију и постаје опет чиста као на своме извору. Овај начин лечења може бити само спасоносан за злочинце, нарочито за децу, од којих многа још нису са свим покварена и дају се поправити. При свем том не би било довољно затворити осуђене у више или мање строге ћелије, ако се не удеси да са ваздухом и светлошћу, који су потребни за живот, не продире унутра и светлост морала. Кад се један пут отргну ове душе из покварене средине у којој су живеле, кад је свест имала времена да се пробуди из своје летаргије, треба их реконституисати и дати им нов живот новим васпитањем. За овај посао, макар он био и незахвалан треба једна деликатна рука и срце апостола. Био то свештеник, пастор, рабинер или световни проповедник, мало је стало за тим; све тамнице требало би да имају овог лекара душа, као што имају лекара за тело¹⁾.

Исто је тако потребно напустити амнестију која периодично руши дело правде, уништава репресију, охрабравала распуштеност и злочин, подржавајући у духовима наду на неказност. С друге стране, ако право милости треба да буде потпуно одржано, то је под условом да буде уређено²⁾. Ми нисмо више у времену у коме суверен није морао да даје рачун никоме о својим актима који су се довољно правдали његовом добром вољом. Народ, који сам собом управља преко власти које он делегира, има право да зна употребу која се чини са прерогативама, које он уступа, пошто би он могао да их ограничи или укине. Не би се дакле могло допустити да земља не зна разлоге милости: свака одлука о милости требала би да буде мотивисана, као што би и извештај комисије за помиловања требао да буде објављен.

Покрај својих махна, порота треба да се одржи пошто магистратура не би имала потребан морални ауторитет за суђење каквог великог злочинца, а да не побуди неповерене мишљења. Али установа пороте захтева побољшање.

Главна је махна пороте у рђавом састављању листа. Видео, сам председника једне пороте, који није био способан да искаже вердикт (закључак) јер није знао да чита, а поротнике тврде на ушима не налазимо само у позоришту. На једној листи сесије поротника констатовано сам да је био уписан један авархиста, једно лице чија је жена држала кућу за неморал и друга два лица која су била осуђена, једно за дело против јавног стида, друго за скитњу. Порота треба да буде састављена само из просвећених људи и неоспорне чистоти, иначе ће правда

1) Maurice de Fleury. *L'Ame du Criminel*. Tarde, *Philosophie pénale*.

2) Garrand *Traité de droit pénal français*. 2 édit II t.

остати оно што је: неједнака и неизвесна. Са ове стране треба бости реформаторе. Бојим се, да све остало само не отежа зло, на пример, укидање испита оптуженог које прети кривичном суду.

Шта би било кад би се укинуо испит? Предлажу да се он замени једним експозеом који би направио главни адвокат на који би бранилац имао право да одговара. Не мислим, да се од њих баш при њиховој најбољој вољи може очекивати беспристрасност. Биће тврђења с једне стране, порицања с друге; тужба и пљедирање који би дошли пре него што треба само би замрсили ствар. Требаће да испит сведока буде довољно јасан да се порота нађе у овоме хаосу. Али сведоци говоре мало добровољно; морају се питати да се што добије; но, ако је адвокат какав приправник, он ће ћутати, а ако је то прави правозаступник, биће толико битак колико има сведоцаба. Сада баш са највештијим председником и најречитијим адвокатом, видимо по некад да поротници све до момента гласања нису добро схватили ствар. Можемо бити сигурни да ће од онога дана кад не буде више имало испита, овај факт, који је срећом сада редак, постати врло чест. Истина је да у Енглеској председник не испитује оптуженог. Али су се енглески судски обичаји одавно навикли на ову процедуру. Адвокат оптужбе (познато је да нема државног тужиоца код наших суда) и адвокат оптуженог играју улогу у усменом извињању; сваки врши слободно своје право, савесно, не тражећи да уништи свог противника. У Француској на против, главни адвокат и бранилац имали су увек у кривичном суду само једну мисију да се боре; године ће протећи док они буду узели своју нову улогу, на велику штету правде. С друге стране, енглеска је порота навикла да тражи истину само у сведоцабама сведока, док француска порота рачуна прво на испит да би добила претходно објашњење процеса; требаће јој много времена док увиди да се може бити без тона.

Овај пројекат укидања испита један је од последњих напора наше одлучно сталне тенденције, која нас вуче да будемо увек на страни оптужених, против магистрата, као да је највећи број оптужених невин и као да власти имају други неки циљ а не кажњене криваца. Једна од првих реформи требало би да буде да се сами реформисамо, да се ослободимо ових кобних душевних диспозиција, да савладамо нашу осетљивост, да боље регулишемо наше племените импулсије. Немојмо увек мислити на оптужене, а никад на жртве; посветимо мало наше бриге друштву, коме прети злочин и које такође има потребу да се брани. Време је да се увиди да казна треба да буде истинска казна, бол; да злочинац треба да испашта за своју кривицу не угодним склоништем, него патњом, која је кадра да побуди у њему страх, ако не кајање. »Ублажавањем казни има своју епоху као и своју меру« рекао је Серван. Благод, сажаљење, доброта, племените су врлине,

али оне чине да се заборавља заштита јавног поретка.

(Из *Revue Politique et Parlementaire*.
Св. за јуни и јули т. 2.)

Превео
М. М. Станојевић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Ма да, на крају, погубљење Хербо-а није требало да на мене има никакав непосредан утисак, ипак ме пренерази: ужасну сам се од помисли да сам био у додиру са разбојницима, којима је суђено да заврше гилотинном; моје усомне понижавале су ме у мојим сопственим очима, дрвенсо сам тако рећи пред самим собом; желео сам да сам могао да изгубим памћење и да поставим неку непробојну преграду између прошлости и садашњости. Био сам још у толико несрећнији што ме полиција, која није увек у могућности да размишља ради ли добро, не могаће заборавити. Видео сам се опет у очи дана кад ће ме гонити као дивљу звер, и уверење да ми је онемогућено да икад будем частан човек бацаше ме у очајање: постадох ћутљив, невесео и уплашен. Анета то примети; проба да ме теши, предлагаше ми да се жртвује за мене, навали питањима и тајна ми се оте, али никад нисам имао разлога да се кајем за то. Способност, ревност и присебност ове жене постадох ми врло корисне. Требао ми је пасош, она наговори Жаклена да ми да свој, и да бих га могао употребити он ми даде обавештења о својој фамилији и својим везама. Овако снабдевен креним се на пут и прођем сву Доњу Бургоњу. Готово свуда сам морао показивати исправе и да су ме сравњивали са описом у пасошу ухватили би превару, али то нису нигде радили. Више од године дана, изузев неколико ситних недаћа, које не вреди овде ни помињати, под именом Жаклен био сам срећан.

Једнога дана у Оксеру шетајући полако по луци, сретнем некога Пакеја, професионалнога лопова, кога сам упознао у Бисетру кад је издржавао казну од десет година. Било би ми врло добро да сам га могао избећи, али ми он изненадио приђе и од првих његових речи могао сам се уверити да је био сигуран да ме је познао. Био је врло љубопитљив да дозна шта радим и чим сам из разговора видео да има намеру да ме увуче у крађу, почнем, да бих га се отресао, да говорим о полицији у Оксеру и представио сам му је као врло будну и сљедствено врло страшну. Надао сам се да ће ово дејствовати на њега и наставим причати даље док он, пошто ме је врло пажљиво слушао, не повика: »Дођавола! па то овде није добро; лађа полази у два сата, ако хоћеш можемо да пођемо. — Имаш право, одговорим му;

ако треба бежати с тобом сам. Растао сам се с њим пошто сам му обећао наћи га док уредим неке своје ствари, које сам имао посвршавати. Ведан је положај једног одбеглог робијаша: ако неће да буде проказан власти само зато што не улази у какву кажњиву радњу, увек је приморан да први почне, то јест, да он другог достави. Чим сам дошао у кафану одмах напишем писмо жандармериском поручнику, за кога сам знао да је ушао у траг крадљивцима који су били похарали пошту.

»Господине,

»Једна личност, која жели да остане у тајности, извештава вас, да један од оних крадљиваца, који су извршили крађу у пошти, полази у шест часова лађом за Лоањи, где га вероватно чекају остали другови. Да не би утекао и да би се лако ухватио било би добро да два преобучена жандарма уђу с њим у лађу. Нека то опрезно ураде и нека га никако не губе из вида јер је врло опасан човек.»

Уз то је следовало опис врло потанко означен да је забуна била искључена. Кад је час поласка дошао дођем другим путем на кеј и са прозора једне кафане опазим Пакеја да оде на лађу, ускоро за њим уђоше и два жандарма које сам познао по једном знаку на јади. С времена на време они су додавали један другом једну хартију коју су загледали и њихове се очи зауставише на моме другу, чије одело, какво не носе крадљивци, беше већ један рђав знак. Лађа се крену; моје је задовољство било у толико веће кад сам је видео да се удаљује, што у једно исто време односи и Пакеја и његове рђаве предлоге, па чак и његова достављања, ако би као што сам се надао, наумио да их чини.

Сутра дан по овоме догађају, док сам се ја занимао пописивањем моје робе, чујем неку необичну ларму, погледам на прозор и видим ланац (спровод) који су водили Тијери и његови аргусени! На овај призор, тако страхан и тако опасан за мене, тргнем се нагло и у покрету разбијем једно окно те се сви погледи окрену на моју страну; желео сам да сам могао пропасти у земљу. Али и то није било доста: да увећа моју забуну неко отвори врата... гостионичарка, госпођа Жела. »Одите, г. Жаклен, одите да видите ланац,« повика она..... »Има толико времена како нисам видела тако леп!... најмање их је сто педесет!.. чујете ли како певају?..« Захвалим се газдарици на пажњи и правећи се да сам у послу, кажем јој да ћу одмах сићи. »О, не журите се, одговори ми она, имате времена, преноћи ће у нашој штали, а ако хоћете да разговарате са њиховим старешином даћемо му собу до ваше!« Поручник Тијери мој сусед! Кад сам ово чуо ја нисам више био свој господар и да ме је погледала г-ђа Жела нема сумње, приметила би да ми лице бледи и да сав дршћем као у грозници. Поручник Тијери мој сусед! Он би ме могао познати: један покрет, једно ништа могло ме је издати; тако се решим да не излазим. Потреба да што пре свршим

подписивање робе правдала је моје недубокопитство. Имао сам страшну ноћ. Најзад, у четири сата изјутра звек окова казиваше ми да паклена поворка одлази и ја одахнем душом.

Онај је патно који појми узбуђење у које ме је бацило присуство ове гомиле разбојника и њихових чувара. Помисао да поново носим окове, које сам са толико муке скинуо, гоњаше ме без претанка: моју тајну нисам знао само ја, а имало је још робијаша у свету, и ако их избегавам готови су да ме издаду; и тако мој мир и моје ноћи били су угрожени свуда и свагда. Један поглед, име неког полицајца, појава жандарма, читање пресуде, све изазиваше и одржаваше моје узбуђење! Колико сам пута проклињао неваљалце који су се, злоупотребив моје младихство, смејали моме страдању; проклињао сам и суд који ме је неправедном осудом гурнуо у један вртлог, чијих се мрља нисам могао више отрести; проклињао сам и судске установе које затварају врата покајању. Био сам изван друштва, па ипак сам желео да га помажем, ја сам то и радио, то доказујем мојом непроменљивом исправношћу после сваког бегства, мојим уредним животом и марљивом сталношћу да испуним све моје завете.

У мојој души појави се сад неки страх од овога Пакеја, кога сам натерао у затвор. Размишљајући о томе изгледало ми је као да сам у овој прилици радио сувише олако; предосећао сам неку несрећу и мој се предосећај оствари. Пакеја су водили у Париз, па вратили у Оксер ради неког сучешћа, и он ту дознаде, да сам ја још у вароши. Како је на мене увек сумњао он се сад реши да ми врати зајам: исприча апсанцији све што је о мени знао. Апсанција извести претпостављене, али уверење о мојој исправности било је у Оксеру, где сам се бавио три месеца, тако јако, да судија, чије име прећуткујем, да би избегао галаму позва ме пријатељски и извести ме о свему томе. Нисам имао потребе да признајем истину, моја је забуна њу доказивала; ја сам само имао снаге да кажем: хтео сам, господине, да будем поштен човек. Не рекав ми ништа судија изиђе а мене остави самог; разумео сам његово племенито ћутање. За четврт часа отишао сам из Оксера и из новог склоништа напишем Анети да је обавестим о овој новој беди.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Судско-криминални институт на универзитету у Риму. — Под управом чувеног професора Еприка Ферри на универзитету у Риму основан је институт за судско-криминалне студије са овим програмом: 1. *Соматичко и психичко исцртавање злочинаца* (професор Салватор Отоленги); 2. *Клиничко студирање злочинаца душевно оболелих и невропатичара* (професор Августо Ђуанели); 3. *Суд-*

ска експериментала психологије (професор Санте де Сантис); 4. *Практично судско-медицинска вежбања* (професор Атилије Аскарели); 5. *Кривично право и поступак, критика јуриспруденције и казног правосуђа, судске дискусије и беседништво, техника казних завода* (професори: Еприко Ферри и Силвио Лонђи), и 6. *Полицијска техника, криминална социологија, статистика судска и казних завода* (професор Алфредо Ничефоро).

Детаљни програм последње групе обухвата: а) *Фотографисање места извршене злочина и трансформисање судске фотографије у архитектски план*; б) *Метричко фотографисање лешева и рана*; в) *Трагове* и г) *Системе идентификација*.

Питање о вагабондажи у француској. — Сенат француски усвојио је, на првом читању, закон „о циркулацији номада“, по коме све личности, које немају сталног домицила и резиденције, већ путују из места у место, нарочито с панађура на панађур у циљу обављања какве трговине или индустрије, морају бити снабдевене легитимационим картама, које ће, поред личног описа и осталих података, садржавати и њихове фотографије. Остали номади, т. ј. они који не обављају никакву трговину ни индустрију, морају имати легитимационе карте са антропометријским описом. За улазак номада странаца у земљу, потребно је нарочито одобрење пограничне полицијске власти. Лица, која би фабриковала лажне легитимационе карте, или праве фалсификовала, кажњавају се, по овом закону, затвором од две до пет год. и новчано од 100 до 1000 динара.

Криминалитет у Белгији. — Пре кратког времена објављена је судска статистика за 1910. год., из које се види, да је те године осуђено у Белгији 53.420 лица, међу којима има 40.712 мушких и 12.708 женских. Код личности, које су први пут осуђене, максимум криминалитета је између 21 и 25 год., а код повратника између 25 и 35 год. Женски криминалитет достигао је свој максимум између 30 и 35 год.

Целокупан број кривичних дела, која су ова лица извршила, износи 70.256. У год. 1909. број овај изгасио је 66.212, а број преступника 50.194.

Кривична дела, због којих је изречена осуда у 1910. год., ова су:

Фалсификовање рукописа 470 лица.
Узурпација функција, титула и имена 1.326 лица.

Злочини и преступи против јавног реда 10.584 лица.

Злочини и преступи против јавне сигурности 2.605 лица.

Злочини и преступи против јавног морала 2.182 лица.

Браколомство и бигамија 1.193 лица.
Атентати на индивидуалну слободу и повреде домицила 208 лица.

Клевете и увреде 3.255 лица.
Крађе 11.534 лица.

Злоупотреба поверења, преваре и обмане 4.157 лица.

Јатаковање 1.191 лице.

Уништај туђе имовине 3.260 лица.

Телесне повреде 27.796 лица.

Поред овога, пред полицијским судовима суђено је 157.831 дело, махом полицијских поступа (149.941), а за само пијанство осуђено је 22.052 лица — 81 више но у 1909. години.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Начелник среза поцарског, актом својим Бр. 5252, пита:

„Ја сам данас послао Господину Министру Народне Привреде представку следеће садржине:

„Закон о сеоским дућанима, донет је 20. фебруара 1891. године.

Петар Х. Костић, из Накучана, отворио је у селу Накучанима сеоски дућан и отпочео у њему да ради и продаје разне артикле. Али, како он није добио одобрење, које се чл. 3. закона о сеоским дућанима тражи, ја сам решењем мојим од 10. марта тек. године у смислу § 373. а закона кривичног забранио Петру отварање сеоског дућана, док не добије зато надлежно одобрење, које се тражи чл. 3. закона о сеоским дућанима.

Но, по жалби Петровој, Првостепени Шабачки Суд поништио је моје решење и стао на то гледиште:

1.) Да кад неко по чл. 5. закона о радњама протоколише фирму, своје трговачке радње, а Петар је то урадио, има права да држи сеоски дућан.

2.) Да се трговачке радње могу држати и по селима, чл. 30. зак. о радњама.

3.) Да закон о сеским дућанима сада и не вреди, јер је исти укинут, по чл. 164. закона о радњама, јер је закон о сеским дућанима, како суд налази у супротности са законом о радњама.

Налазећи, да разлози судски у овоме конкретном случају нису на своме месту са ових разлога:

а.) Што чл. 5. закона о радњама говори о протоколисању трговачке фирме. Па и ако је неко протоколисао форму он ипак не може држати сеоски дућан, кад зато нема одобрење, које се тражи по закону о сеским дућанима.

б.) Јест, да се трговачке радње по чл. 30. закона о радњама могу држати и по селима као што суд налази, али се не могу држати сеоски дућани, кад зато нема надлежног одобрења.

в.) Што закон о сеоским дућанима није укинут чл. 164. закона о радњама као што суд наводи, — част ми је послати Господину Министру под $\frac{1}{1}$ акта овога предмета са молбом, да ми даде потребна упуства, шта да се у будуће ради, јер имам сада масу оваквих предмета на решавању, или да од Касационог Суда тражи потребно мишљење: да ли вреди и сада закон о сеоским дућанима“.

«На како ће без сумње проћи више времена, док Министарство даде упуство које се од њега тражи, јер је исто претрпато многобројним пословима, а уредништво тражена обавештења одмах даје, то молим уредништво, да даде своје мишљење, за овај конкретан случај, на чему му остајем благодаран?»

— На ово питање одговарамо:

У прошлој години, уредништво је већ изнело своје гледиште по овој ствари.

Како се из многих питања, која су дошла после датог објашњења види, да је оно остало незапажено, то га поново износимо.

Оно гласи:

»Ни из члана 1. ни из 23. нити пак из чл. 30. закона о радњама, не може се извести закључак, да је закон о сеоским дућанима укинут, и ако у чл. 164. истог закона стоји, да се укидају сви закони који су са њим у сукобу.

То се не може извести прво по томе, што је законодавац баш у чл. 164. изречно поменуо законе који се укидају, па би то учинио и са специјалним законом о сеоским дућанима, за чије је постојње знао, да је хтео укидати и њега, а друго и по томе, што овај закон није у сукобу са законом о радњама.

А да није у сукобу, видеће се баш кад анализирамо оне одредбе, које додирују радње по селима.

Тако, чл. 1. закон о радњама говори да под овај закон подпадају све радње, па налазиле се оне у варошима или селима.

Ако се запитамо како се има разумети ова одредба, онда нам се одмах намеће као одговор то, да је законодавац водио рачуна о радњама, које баш постоје по закону о сеоским дућанима, па је хтео да и њих подвргне прописима у погледу држања млађих, задобијања мајсторског права, радног времена итд.

Никакав други значај нема ова законска одредба, који би задирао у оне одредбе закона о сеоским дућанима, које говоре о томе, на коме одстајању могу бити сеоски дућани од вароши и варошица итд.

Чл. 23. који говори о праву трговаца, такође не мења наређења чл. 4 а. закона о сеоским дућанима, јер се он односи само на оне радње, које имају свога извора у закону о радњама, и које су без ограничења по специјалним законима.

А чл. 30. закона о радњама, говори, опет, само о томе, где могу бити дућани, старајући се да их за вароши одржи у варошком реону, како би стално били под надзором власти, а за села, пак, која би по закону о сеоским дућанима имала право на држање ових, то прво оставља суду и одбору, с обзиром на прилике, које тамо владају.

Кад се значај ових одредаба овако узме, а овако се једино има узети, и кад ни једна друга законска одредба из закона о радњама не пружа могућност да се изведе закључак, да је закон о сеоским дућанима укинут, онда једина последица излази да он и данас важи.

Према томе, сеоске дућанице не могу држати ни продавати друге артикле сем оних, који су дозвољени законом о сеоским дућанима, и оних, чије је држање дозвољено чл. 2. закона о државној трговини с обзиром на чл. 2. истог закона и чл. 40. и 76. правила за његово извршење, са чијим се одредбама поклапа и последња тачка става трећег чл. 23. закона о радњама.

За свако њихово друкчије поступање треба примењивати мере, које пружа закон о сеоским дућанима.

На послетку, да он није укинут, служи као доказ и та околност, што је само Министарство Народне Привреде, у чије извршење спада закон о радњама, после појаве овога, спремало измене закона о сеоским дућанима.

Како је деловођа општине лесковачке, у срезу посавском, престабио, да сеоски дућаница неће да плаћа дућанску аренду од 1. јула, налазећи и он да је закон о сеоским дућанима укинут, а закон, пак, о радњама аренду не предвиђа, то му се одговара, да сеоски пуномоћник, у коме је дућан, треба судским путем да тражи наплату аренде па нека га суд осуди, и онда ће и дућаница доћи до уверења, да је закон о сеоским дућанима још у животу.

Овде додајемо сада само то, да је начелник срески погрешно, што је питање о сеоским дућанима расправљао по § 373. кр. закона, јер ова законска одредба говори о радњама, које се отпочну по варошима и варошицама пре него што се испуне потребни законски прописи, а отварање сеоских дућана регулисава се специјалним законом о сеоским дућанима.

Према томе, отварање дућана требало је забранити на основу чл. 2. и 3. овога закона, а ако дотични не би послушао, онда га казнити по чл. 4. б поменутог закона, у толико пре, што он продаје и оне артикле, који нису предвиђени чл. 4. а.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Државни Савет није надлежан за расматрање осуда, изречених по закону о уништавању штетних животиња и биљака и о заштићавању корисних животиња.

Надзорна власт наредбом од 21. фебруара 1912 год. Бр. 1158. наредила је свима подручним општинским судовима да настану, да народ очисти гусенице са воћака у реону своје општине. Ову је наредбу поновила 9 и 15 марта исте године.

Како по овим наредбама нису поступили часници општине З. . . . , то су узети на одговор, па су изјавили:

Председник, да је наредбе среске власти о чишћењу гусеница примио и по њима поступио, т.ј. саопштио их је грађанима и препоручио им, да по њима поступе. Додао је даље, да је кметовима наредио да пазе, да сви грађани очисте гусенице. Према томе, ови су једино и криви, што нису своју дужност извршили како треба.

Кметови, да им је председник саопштио наредбе среске власти. Они су по

њима, колико је до њих стајало, поступили. Народ су гонили да чисти гусенице, па су чак оне, који то нису хтели чинити, кажњавали, о чему постоји њихов извештај код општинског суда.

Надзорна власт, на основу чл. 158. зак. о општинама и чл. 7. закона о уништавању штетних животиња и биљака, решењем од 31. марта 1912. године № 3709. казнила их је, и то председника са 50 а кметове са по 30 динара.

По изјављеној жалби, III одсек Државног Савета нашао је, да за расматрање и решавање овог предмета није надлежан Државни Савет с тога, што према пропису чл. 7. закона о уништавању штетних животиња и биљака и о заштићавању корисних животиња начелство окружно расматра и расправља у последњем степену жалбе противу осуда среских власти, изречених по поменутом закону.

Стога је, на основу чл. 25. Саветског Пословника, решио: да се жалба одбаци као ненадлежној власти поднесена.

Одлука од 28. априла 1912. г. № 3824.

Један случај поништаја избора услед тога, што је председник општинског суда био председник бирачког одбора.

Стеван С. П., и К. . . . , жално се Државном Савету противу избора два одборника општине К. . . . , који је извршен 22. априла 1912. године, због ових неправилности:

- 1., што је збору председавао председник општинског суда;
- 2., што је један од изабраних одборника осуђиван за бешчасна дела;
- 3., што кандидатске листе нису ређане онако, како закон наређује; и
- 4., што бирачки одбор није донео никакво решење о избору.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што је збору председавао Станко Ј., председник општинског суда, а тиме је поврђен пропис чл. 52. а закона о општинама.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се избор поништи. Одлука од 19. маја 1912. г. № 4459.

Противу избора варошког односно сеоског пуномоћника жалба се изјављује надзорној власти, а не Државном Савету, пошто Државни Савет расправља само избор општинских часника.

Михаило Ј. из Б. . . . изјавио је жалбу Државном Савету противу избора пуномоћника села Б. . . . , општине Л. . . . , који је извршен 6. маја 1912. године, због ових неправилности:

- 1., што бирачки одбор није изабран по закону;
- 2., што збор није објављен;
- 3., што рад збора није почео у законом прописаном време; и
- 4., што је било пер да и туче.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да за расматрање овог предмета није надлежан Државни Савет с тога, што се жалитељ, ако није био задовољан зборском одлуком, имао према пропису чл. 170. закона о општинама жалити непосредно

WWW.UNILIB.RS

надзорној власти, па тек ако не би био задовољан одлуком ове власти, могао се, према наведеном законском пропису, жалити Државном Савету.

С тога је, на основу чл. 25. Саветског Пословника, решио: да се жалба одбаци као ненадлежној власти поднесена.

Одлука од 23. маја 1912. г. № 4413.

Државне Савет није надлежан за одобрење одлуке општинског збора о премештању општинске суднице.

Збор општине С. . . на дан 6. маја 1912. год. донео је одлуку, да се нова општинска судница постави на источној страни села преко пута главног друма, а на општинској утрини.

Државни Савет нашао је, да није надлежан за одобрење ове зборске одлуке, пошто овде није у питању случај ни из тач. 3. ни из тач. 7. у вези са тач. 9. чл. 33. закона о општинама. С тога је, и не упуштајући се у разматрање одлуке, на основу чл. 25. Саветског Пословника, решио: да се акта врате на разматрану као ненадлежној власти упућена.

Одлука од 18. маја 1912. г. № 4477.

Јос. К. Ст.

Један случај сукоба о надлежности између полицијске власти и првост. суда.

(Одлука Касац. Суда од 1. октобра 1911. г. Бр. 12253).

Начелник среза К. упутио је Касационом Суду акт ове садржине: „Сибин В. из Ж. оптужио је овој власти Стевана Ђ. из Д. за двогубу наплату дуга, према чему представљено дело мора се категорисати као преступ из § 253. тач. 4. крив. зак. Дело је ислеђено и исказима сведока утврђено: да је опт. Стеван наплатио од тужаоца Сибина извесну суму новаца по гласу поднете квите; док међутим опт. Стеван, противно садржини квите, као његове писмене обавезе, то пориче. Према томе ово ереска власт нашла је: „да у поступку оптуженог Стевана стоји криминал који се категорише као преступ, исто онако као и представљено дело у тужби, али да тај криминал није кажњив по § 253. тач. 4. крив. зак. као двогуба наплата дуга, већ да је кажњив по § 253. тач. 3. кр. зак. као „порицање писмене обавезе“ и то делимично. Стога је иследна власт тужбом својом спровела опт. Стевана првостепену суду на осуду. Но првост. суд огласио је себе за ненадлежног да суди оптуженом са врло кратком мотивацијом: „да дело није преступне већ иступне природе“. Па како ово ереска власт налази да је дело за које је Стеван оптужен преступне природе, а не иступне како првостеп. суд наводи, то, на основу § 41. крив. пост., моли Касац. Суд да појављено питање сукоба о надлежности решењем својим расправи“.

Према оваквој представи, Касациони је Суд дао овакав одговор начелнику ереском:

По оптужењу Сибина В. из Ж. због дела из тач. 3. § 253. крив. зак. а поводом Ваше представке о томе: да се пр-

востепени суд огласио за ненадлежног да суди оптуженом Сибину, — Касациони Суд Вас извештава, да је све акте овога предмета послао првостеп. суду у К. и препоручио му да — ако суд остане при својој одлуци Бр. 27011 — даде детаљније разлоге са којих налази да није надлежан за суђење овога дела и да образложи: по чему сматра да је представљено дело иступно, а не преступно, како бисте Ви могли ценити оправданост тих разлога и одредити се у погледу даљег поступка по овоме предмету.

Удовица и деца умрлог чиновника, који је отпуштен био из државне службе, имају права на повраћај уложеног новца у чиновнички удовички фонд, и ако је дотични чиновник, још пре своје смрти, престао бити улагач.

(Одлука Касационог Суда од 2. маја 1912. г. Бр. 5976).

Вела удова пок. Ђуре П., бив. полиц. писара, представила је Првост. Суду да је њен муж почео улагати у пензиони фонд удовица и деце умрлих чиновника још 31. маја 1893. год., и да је за време службе, као и за време док је био ван службе уложио у поменути фонд 1004.83 дин., па је молила суд да Управу Фондова осуди, да јој у смислу чл. 16. зак. о пенз. фонду врати поменути уложени суму, заједно са 6% год. интер. од дана кад је пок. Ђура почео улагати до наплате.

Првост. је Суд пресудио био: да се тужитељица Вела одбије од горњег свог тражења са ових разлога:

„По члану 16. зак. о пенз. фонду удовица и деце умрлих чиновника, а по последњем ставу његовом, улог ће се вратити удовицама и деци оних улагача, који својим породицама нису задобили право на пензију. Међутим уверењем Министарства Унутр. Дела, као јавном исправом (§§ 187. и 188. грађ. суд. пост.) утврђено је, да је пок. Ђура, извршном пресудом крушев. прв. суда бр. 44784/909 осуђен због више дела утаје новца, према чему је по чл. 11. зак. о пенз. фонду, као чиновник који је осуђен због безчастејих дела, изгубио право да буде улагач.

Како се пак по чл. 16. зак. о пенз. фонду на коме тужилачка страна своје право заснива, право на повраћај улога даје само породици умрлог улагача, а пок. Ђура је, као што се види из пом. уверења Мин. Унутр. Дела осуђен због безчастејих дела, и према томе, по чл. 11. пом. зак. престао бити улагач, то ни удова његова према томе не може имати права на повраћај улога.

Ову је пресуду био одобрио Апелациони Суд.

Ну Касациони Суд, решењем својим од 2. маја 1912. год. 5976, поништио је пресуду Апел. Суда, са ових разлога: „Уверењем Управе Фондова од 27. октобра 1911, јавном исправом — §§ 187 и 188. грађ. суд. пост. — утврђено је, да је муж тужитељичин пок. Ђура почео улагати у чиновнички удовички фонд 31. маја 1893. год. и да је тако улажући, уложио које

редовног, које ванредног улога и једномесечне плате око 1004.63 дин.

Овим је дакле уверењем утврђено, да је пок. Ђура био улагач поменутог фонда. По послед. ставу чл. 16. зак. о пенз. фонду, удовицама и деци оних улагача, који нису задобили право на пензију, враћа се све што су уложили, са 6% интер. Па како је према напред наведеноме, и пок. Ђура био улагач у речени фонд, а није својој породици задобио право на пензију, то се онда и на тужитељицу као жену његову има применити поменуто законско наређење о враћању свега уложеног новца у овај фонд, јер закон не прави разлику да ли је улагач, као такав, био све до своје смрти, па да је смрћу спреман за даље улагање, или је престао улагати отпуштањем из службе, а међу тим из акта Управе Фондова од 12. нов. 1911. Убр. 3564 види се да је пок. Ђура улагао све до 1. априла 1905 год., пошто је отпуштен 16. марта 1905. год. Њега је, дакле, као улагача у речени фонд затекао закон о изменама и допунама у зак. о пенз. фонду, које су измене донесене 27. јануара 1900. г., а ове измене баш дају право породицама оних улагача, који за своје породице нису задобили право на пензију на повраћај свега уложеног новца са интересом. Позивање суда на наређење чл. 11. зак. о пенз. ф. неумесно је, јер овај законски пропис предвиђа случај, кад је улагач за безчастеја дела пресудом осуђен на лишење звања или пензије, па нарђује, да онда улагач губи право и даље улагати у фонд, док међутим тужитељичин муж није осуђен ни на лишење звања ни на лишење пензије, није, дакле државну службу и права с њом склопана изгубио услед какве осуде за безчасна дела иди услед осуде на казну за бешчисти, већ је као што је напред наведено, само административним путем отпуштен из државне службе, ово тим пре, што се чланом 7. реч. зак. отпуштеним чиновницима, који су провели 5 година у државној служби као улагачи, даје право да могу и даље улагати у фонд, што свакојако зависи од њихове воље и материјалне могућности да улажу, те по томе породице тако отпуштених чиновника не могу бити лишене уложеног новца само зато што су после отпуштења из службе још живели а у фонд нису улагали или нису могли улагати, те се у моменту смрти нису затекли као улагачи.

Ј.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Коста Живковић, из Кушњева, у срезу моравском, који одговара за крађу, побегао је из притвора ереске власти. Он је стар 50 година, средњег раста, бркова проседих, погурен и шантав.

Денеша начелника среза ресавског Бр. 11623.

Јаков Крижановић, из Брчине и **Ђуро Камерер**, из Бача у Аустро-Угарској, осуђе-

ници Митровачког казненог завода, чије слике износимо, побегли су из завода, и мисли се да су прешли у Србију.

Јаков Крижановић.

Јаков је високог стаса, смеђе косе, обрва кестењастих, очију плавих, носа широког.

Буро Камерер.

Бура је висок 165 см. косе плаве, чела округлог, обрва и очију смеђих, носа шиљастог. Акт овога одења Бр. 888.

Милан Станојевић, осуђеник нишког казненог завода, чију слику износимо, побегао је. Родом је из Брусника, среза и округа крајинског, стар 28 година, стаса средњег, очију плавих, косе и бркова смеђих; од особених знакова има: младеж величине пшеничног зрна за 2 см. изнад и десно од десног угла уста; младеж величине просног зрна за 0.7 испод

левог угла уста; белегу од ране величине 3.7 за 7.5 см. испод десне сисе; младеж величине кукурузног зрна, за 14 см. испод леве сисе и за 14 см. у лево од медијане; белегу од ране

на позив није предао ни једној власти у за-
конском року,

Јована сада сме сваки убити, без икакве одговорности.

величине $3 \cdot 5/1 \frac{1}{2}$ см. за 11 см. изнад паса, и за 9 см. у десно од кичме.

Денеша нишког казненог завода Бр. 2040.

Јован — Јан Т. Бучан, осуђеник нишког казненог завода, чију слику износимо, побегао је. Родом је из В. Каменице, среза и округа

Он је уједно уцењен са 500 динара, и та-
ке се сума издати ономе ко Јована убије,
ухвати или власти прокаже.

Јован је стар 25 година, висок до 170.
см. црномањаст, бркова врло малих, који не
покривају горњу усну, косе црне. На левом

крајинског, стар 30 година, стаса средњег, очију угасито зелених, косе и бркова смеђих.

Денеша нишког казненог завода Бр. 2040.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стра-
жарно их упуте властима које су потернице издаде, с позивом на означене бројеве акта или денеша.

образу, према доњој вилици, има мали младеж. На левој руци нема домали прст, а средњи су му прсти срасли.

У одељу је селачком онога краја. Говори српски и влашки.

Денеша начелства окр. крајинског Бр. 9945.

КРАЂЕ СТОКЕ

Димитрију Јовановићу, из Горњег Бријања, украдена је кобила длаке зелене, матора 9 год. Денеша начел. среза јабланичког Бр. 14009.

Велисаву Никодијевићу, из Стрмоцена, украден је во, матор 5 година, без роваша, на челу лисаст.

Денеша начелника ресавског Бр. 6865.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову покрају.

ОГЛЕШЕН ЗА ХАЈДУКА

Јован Гркић, тежак из Нереснице, среза звишког у округу пожаревачком, решењем начелства округа крајинског од 11. овог месеца Бр. 9945, оглашен је за хајдука на основу чл. 10. закона о јавној безбедности, пошто се